

ADATOK A KISALFÖLD FLÓRÁJÁNAK ISMERETÉHEZ II.

SCHMIDT DÁVID

Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, Növényteni és Természetvédelmi Intézet
9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky u. 4.; jaurinum@freemail.hu

Elfogadva: 2010. július 27.

Kulcsszavak: flórakutatás, Győr és környéke, Kisalföld, özönnövények, természetvédelem

Összefoglalás: A dolgozat Győr és környéke flórakutatásának újabb eredményeiről számol be. A terepi munka 2005 és 2010 között folyt, melynek célja a város flórájának, növényzeti állapotának mind részletesebb megismerése volt. Eredményeinkből kiemelendő az *Orchis palustris* összesen 8 lelőhelyének megtalálása, a Rába mentéről néhány regionálisan ritka növény (pl. *Cnidium dubium*, *Filipendula ulmaria*, *Succisa pratensis*), valamint több számos, a homokvidéken élő faj (pl. *Carex humilis*, *Orobancha purpurea*, *Scabiosa canescens*) régi adatainak megerősítése.

Bevezetés

A cikksorozat első részében (SCHMIDT és BAUER 2005) vázoltuk az utolsó összefoglaló mű (POLGÁR SÁNDOR „Győrmegye flórája” című alapvető munkája) megjelenése óta a természeti környezetet és vegetációt ért főbb változásokat, áttekintettük a Győr és környéke flórájára vonatkozó újabb ismereteinket. A Kisalföld ezen térségének flóráját, vegetációját tárgyaló munka csak kevés jelent meg az elmúlt 5 évben. RIEZING (2005) a Győr-Tatai teraszvidék Duna menti területeiről, SCHMIDT (2007) a Győr környéki szikésekről közöl összefoglaló tanulmányt. Szórványadatok találhatóak néhány taxonómiai, vagy növényföldrajzi jellegű munkában, pl. KIRÁLY és KIRÁLY (2003), BALOGH (2005), SCHMIDT (2008b). FEHÉR (2007) a Kisalföld szlovákiai részének sziki jellegű növényzetének utolsó maradványairól számol be.

Anyag és módszer

Jelen tanulmány a Kisalföldön (jellemzően Győr környékén, esetenként távolabbi tájegységeken) 2005 és 2010 között folytatott terepbotanikai kutatások florisztikai eredményeinek egy részét mutatja be. A védett fajok mellett korábbi tanulmányunkhoz (l. c.) hasonlóan ezúttal is közöljük néhány országosan gyakori, de regionális szinten ritka taxon újabb lelőhelyét. A kutatási időszak során gyűjtött legjelentősebb florisztikai adatokról egy másik publikációban számolunk be. A lelőhelyi adatok felsorolása után a legtöbb faj esetében utalást teszünk a helyi státuszára (elterjedésére, veszélyeztetettségére) vonatkozóan, továbbá természetvédelmi szempontból értékeljük a fontosabbnak ítélt élőhelyeket.

Az enumerációban a fajok alfabetikus sorrendben kerülnek felsorolásra. Az egyes taxonok meghatározását és megnevezését KIRÁLY (2009) határozója alapján végeztük. A lelőhelyeket kistájhoz, településhatárhoz és földrajzi névhez (erdő, dűlő, rét) rendelve, a jelenleg használt flóratérképezési rendszerben elhelyezve (vö. KIRÁLY és HORVÁTH 2000), a felmérési kvadrátok negyedelésével kapott mezőkhöz rendelve adjuk meg. Természetföldrajzi besorolást tekintve MAROSI és SOMOGYI (1990) munkája volt irányadó. Megjegyzendő, hogy a rendelkezésre álló térképeken feltüntetett kistájhatárok Győr területének egy részén nem egyértelműek, elnagyoltak. A város közigazgatási területére eső lokalitások megfelelő kistájba illesztésének megkönnyítése

érdekében szükséges volt a körülhatárolást pontosítani, aktualizálni. Ennek részletes ismertetését itt nem, csak a 7 kistáj főbb határvonalait közöljük (zárójelben tüntetjük fel a kistájak enumerációban használt rövidítését):

- Győr-Tatai teraszvidék (GTT): Határa északra a Mosoni-Duna, délről a dunai teraszszigetehégyek Pándzsaig nyúló lábi része. Nádorvárostól illetve a Belváros nyugati szélétől keletre Győr belterülete is a kistáj része.
- Igmánd-Kisbéri medence (IKM): a Pándzsa és mellékereinek alacsony térszínű lapályait foglalja magában. Kiterjedése észak felé a Marcalvárosi lakótelepekig, déli-délkeleti irányban Gyirmótig és Csanakfaluig tart.
- Pápa-Devecseri-sík (PDS): Északi csücske tartozik a város területéhez (Ménfő, Csanakfalu). A Csornai-síktól kb. a koroncói út nyomvonalára illetve a futóhomok-terület határa választja el.
- Csornai-sík (CsS): A Rába folyót kísérő alacsonyártér. Magában foglalja a Marcal torkolatvidékét és a Holt-Rába térségét, Gyirmótot, a Rába jobb parti buckasorát, a bal parttól a Rábcától délre eső térséget.
- Mosoni-sík (MS): A kistáj keleti csücskét a Mosoni-Duna és a (Holt-)Rábca találkozási zárja le. A Püspök-erdő egésze és Pinnyéd tartozik ide.
- Szigetköz (SZK): Természetes határát a Mosoni-Duna (püspökberdei átvágás előtti) folyása jelöli ki.

Eredmények

A természetközeli növényzet szempontjából negatív átalakulási folyamatok 2005 óta tovább folytatódtak, sőt, felgyorsultak. A városrészek között, illetve a Győrt övező térségben olyan mértékű beépítések, területrendezések valósultak meg, amely számos, az élőlény-közösségek számára fontos refúgium megsemmisülését okozta (pl. Kismegyer, Likócs környékén). A Duna 1993-as elterelése után elindult szárazodási folyamat következtében a korábban elterjedt mocsárréti fajok legnagyobb része eltűnt (pl. *Pedicularis palustris*, *Eriophorum angustifolium*, *Orchis laxiflora* ssp. *palustris*).

Az eltelt öt esztendő során néhány korábban feltáratlan, vagy közel egy évszázad után újra megtalált, botanikai értékekben gazdag területen végeztünk adatgyűjtést. Kiemelendő ezek közül a Rába árterén Rábapatona és Gyirmót között húzódó mocsárrétek együttese, ahol sok védett növény (pl. *Clematis integrifolia*, *Iris sibirica*, *Iris spuria*, *Pseudolysimachion longifolium*) tömegesen van jelen, más fajoknak pedig itt van a környékbeli egyetlen termőhelye (pl. *Filipendula ulmaria*, *Succisa pratensis*).

Egyes fajok esetében a Rába alsó folyása jelenti a nyugat-keleti elterjedési határt a Kisalföldön (pl. *Anthoxanthum odoratum*, *Agrimonia procera*, *Dianthus armeria*, *Moenchia mantica*), melynek oka az edafikus és termőhelyi viszonyokban keresendő: a Rábaköz nagy kiterjedésű öntésterületén és a Marcal-medence vékony termőrétegű kavicsos-homokos alapkőzetén egyaránt enyhén savanyú kémhatású talajok fejlődtek ki, ezzel szemben Győrtől keletre a Duna teraszain és a Pannonhalmi-dombság északi előterében mészből gazdag talajok fordulnak elő.

A kisalföldi meszes homokpuszta korábban intenzívebben kutatott részein további adatokat gyűjtöttünk a szórványos vagy ritka előfordulású fajokról (pl. *Carex humilis*, *Iris humilis* ssp. *arenaria*, *Orobancha purpurea*, *Polygonum bellardii*, *Hippocrepis comosa*), melyek többsége az említett edafikus viszonyok következtében valamint chorológiai okokból adódóan nyugat felé teljesen eltűnik.

Fontos és örömteli eredmény az *Orchis laxiflora* ssp. *palustris* összesen 8, kisebb-nagyobb populációjának megtalálása Győr déli-délkeleti peremterületén. A Pándzsa és mellékerei mentén létező egykori kiterjedt szikések bejárása során előkerült növények közül kiemelést érdemel az *Artemisia santonicum*, *Aster triolium* ssp. *pannonicus*, *Crypsis schoenoides* [a szikések vegetációját részletesen SCHMIDT (2007) munkája dolgozza fel].

Több, regionálisan ritka, vagy visszaszorulóban lévő gyomjellegű növény kisalföldi adatait is sikerült bővíteni (pl. *Chenopodium murale*, *Chenopodium vulvaria*, *Medicago monspeliaca*, *Neslea paniculata*), és korábbi cikkünkhöz hasonlóan felhívjuk a figyelmet néhány országos viszonylatban elterjedt taxon (pl. *Anthriscus sylvestris*, *Juncus effusus*, *Parietaria officinalis*) helyi ritkaságára. Közreadjuk a fontosabb adventív fajokról (pl. *Amorpha fruticosa*, *Euphorbia maculata*, *Fallopia aubertii*, *Senecio inaequidens*.) szerzett újabb tapasztalatokat is.

Enumeráció

Adonis vernalis L.

GTT: Nagyszentjános: a 10-es út melletti szivattyútelepnél, homokpusztagyepben [8273/3 B].

Az előfordulás a RIEZING (2005) által közölt nagyszentjánosi lelőhellyel azonos, egyben kiegészítést jelent a korábban felsorolt (vö. SCHMIDT és BAUER 2005) előfordulásokhoz. A teraszvidéken kívül csak a Mosoni-sík déli pereméről (Várbalogi-erdő) ismert.

Aegilops cylindrica HOST

SZK: Győr: Bácsa: Gát úttal szembeni töltés oldalában (2008, a következő évben nem láttuk) [8271/4 D].

A gátkorona bolygatott szegélygyepjében, szárazgyepi fajok társaságában került elő mintegy 50 példányban. A Szigetköz területéről nem volt adata, legközelebb a Mosoni-síkon él (PINKE és PÁL 2001), más kisalföldi jelzései nincsenek.

Agrimonia procera WALLR.

CsS: Győr: Pénzes-rét [8371/3 A]; Rábapatonna: a Rába bal parti töltése mellett (részben Győr határában is) [8371/3 A].

Változó vízhatású, szikár gyepekben, *Agrimonia eupatoria*-val együtt, néhány száz fő. Szintén a Rába mentéről közöl adatokat KIRÁLY és KIRÁLY (2003), így várható volt előkerülése a folyó alsó szakasza mellékén is. Termőhelyigényének ismeretében rábapatonnai termőhelye valószínűleg a faj kisalföldi areájának északkeleti határán található.

Agropyron pectiniforme R. et SCH.

IKM: Győr: Kismegyér: új temető [8371/2 D].

SZK: Győr: Bácsa: Gát úttal szembeni töltés oldalában [8271/4 D].

Mint a már ismert állományai (vö. SCHMIDT és BAUER 2005), újabb lelőhelyei is löszös, bolygatott gyepekben találhatók, melyek közül a kismegyéri természetes eredetűnek tekinthető, a szigetközi a korábbi gátépítéssel hozható összefüggésbe.

Agrostemma githago L.

IKM: Győrújbarát: Csókatelki-árok mellett, az autópálya közelében, rozsvetés közt [8372/3 A].

Itteni és korábban közölt lelőhelyein (Győrszabadhegy, Csanak, Abda) is egy-egy évben jelent csak meg, amikor a parcella művelési viszonyai és a vetett kultúrnövény kedvező volt fejlődése szempontjából. A Győrszabadhegy-Kakashegyi kisparcellás szántók helyén 2008–2009-ben házhelyeket alakítottak ki, a vegyszerérzékeny szegetális gyomnövényzet néhány tagja utolsó menedékként a mezsgyékre szorult vissza, de a konkolyt már ott sem sikerült újra megtalálni. Ugyaninnen PINKE és PÁL (2001) még több, azóta szintén eltűnt gabonagyomot jelez.

Allium atropurpureum W. et K.

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B].

Második aktuálisan ismert lelőhelye a Kisalföldön, a Pápa-Devecseri síkon (Szerecseny: Belső-halom) szántók közötti mezsgyén fordul elő (SCHMIDT és BAUER 2005). A Pannonhalmi-dombság északi előterében húzódó lepusztult löszös-homokos teraszok (Écs: Szélső-halom, Petkevár, Nyúl: Baradicsdomb) felső, beszántástól megmenekült részei néhány értékes szárazgyepi faj utolsó menedékhelye a jellemzően egyhangú kultúrsivatag képét mutató kistájban.

Alopecurus aequalis SOBOL.

GTT: Nagyszentjános: a Jegespusztára vezető út mellett, belvizes szántón [8373/1 B];

IKM: Töltéstava: Pozsgaitanyától K-re, szikes iszapon [8372/4 A];

CsS: Győr: Ökör-legelő, Katonarét (a Rába mellett) [8371/1 D; 8371/2 C].
Vízállások szélén, iszapfelszíneken nem ritka. A hasonló *A. geniculatus* L. régi adatait (vö. POLGÁR 1941) nem sikerült megerősíteni.

Amorpha fruticosa L.

PDS: Győr: a pápai vasútvonal mentén Ménfőcsanaktól délre gyakori [8371/4 B, D].

CsS: Győr: a Holt-Rába hidjánál [8371/4 A]; Koroncó: Marcal-part, szórványosan [8371/3 C; 8471/1 A];
Egyre többfelé, erősen terjedőben, a vizsgált területen az utóbbi egy évtizedben özöngyommá vált faj.
Felsorolt lelőhelyei elterjedési gócpontok, ezeken kívül néhány év alatt sok kisebb populációja jelent meg.

Anthoxanthum odoratum L.

CsS: Győr és Rábapatoná: a Rába b. p. töltésén, mezofil gyepekben elszórtan [8371/3 A, B].

POLGÁR (1941) még gyakorinak tartja, de a gyepterületek drasztikus csökkenése miatt megritkult, a térségben a fenti az egyetlen aktuálisan ismert adata. A Nyugat-magyarországi peremvidék felé haladva egyre gyakoribbá válik.

Anthriscus sylvestris (L.) HOFFM.

IKM: Győrújbarát: 82. sz. főút mentén a régi kismegyeri vasútállomással szemben, néhány példány, útszéli gyepekben [8371/4 B];

CsS: Győr: a Rába jobb parti töltésoldalán a Marcal-torkolat közelében és ugyanott mezsgyéken is [8371/3 A].
Környékbeli gyakoriságát tapasztalva (a Felső-Szigetközben illetve a Sokoróban közönséges) meglepő, hogy Győr területén csaknem teljesen hiányzik a flórából, már POLGÁR (1941) is csak egy előfordulási helyét említi (Győr: Kálvária-rét).

Artemisia pontica L.

PDS: Koroncó: Gáspárháza, a közút melletti árok rézsűjében [8371/3 D].

CsS: Győr: Gyirmót: az É-D-i gátúttól Ny-ra útszélén [8371/3 B], a Rába töltésén többfelé [8371/3 A, B].
Útrészükben, töltésoldalakon él.

Artemisia santonicum L.

IKM: Győrújbarát: Csókatekeli-árok szikes partoldalán kisebb telep [8372/3 A].

Harmadik aktuális adata a régióból, a Kisalföld területén ezen kívül csak a Fertő-Hanság medencében ismert (KIRÁLY G. ex verb.)

Asperugo procumbens L.

GTT: Győr: Gyárvaros: Cirkeli utca közelében, friss gyomtársulásban; Nádorvaros: Frigyes-laktanya mellett [8371/2 B].

Időszakos megtelepedések. A Kisalföld egész területén ritka.

Asplenium ruta-muraria L.

GTT: Győr: Nádorvarosban néhány rakott téglakerítés repedései között: Corvin utca, Buda utca, Báthory utca, Attila utca [8371/2 B]; Liezen-Mayer utca [8371/2 D], továbbá a komáromi Monostori-erőd falain nagy egyedszámban.

Korábban csak téves jelzése volt: POLGÁR (1912) *Asplenium trichomanes*-adatát ZÓLYOMI (1931: 191) először e fajra vonatkozóan közölte, melyet néhány évvel később megjelent cikkében [ZÓLYOMI (1937: 172)] korrigált.

Asplenium trichomanes L.

GTT: Győr: Szentiváni-erdő 19-es úttól É-ra eső részén, telepített erdeifenyvesben, mohapárna között, 1 tő [8372/3 D]. Mesterséges aljzaton (rakott téglakerítéseken) is megtalálható, Nádorvaros: Corvin utca; Révfalu: Ady Endre utca (plébánia) [8371/2 B], Nádorvaros: Somogyi Béla utca; Köztemető [8371/2 D] [ZÓLYOMI (1937: 172.)]. Néhány apró töve megtalálható a Monostori-erőd (Komárom) északi falán is.

Aster sedifolius L. ssp. *sedifolius*

CsS: Rábapatoná: az 5/7. gátórház közelében, a Rába bal parti töltésének mentett oldali lábánál (kis részben Győr községhatárában is) [8371/3 A].

A gáttal párhuzamosan, kb. 20 méteres sávban galagonyás-kökényes társulás közötti, szikespuszta-jellegű mezofil gyepekben él százas nagyságrendű állománya, az *Iris spuria* sok ezer példányával együtt. Hasonló a termőhelye Gyirmót mellett is, a Rábától távolabb fekvő szikesedő réteken (Győrszemere környékén) a ssp. *canus* helyettesíti.

Aster sedifolius L. ssp. *canus* (W. et K.) MERXM.

PDS: Gyórszemere: Sós-dűlő környékén és a vasút melletti mezsgyéken [8471/2 A].
Fentihez közeli előfordulási adatait SCHMIDT és BAUER (2005), valamint SCHMIDT (2007) dolgozata ismerteti.

Aster tripolium L. ssp. *pannonicus* (JACQ.) SOÓ

IKM: Nyúl: Pótló-dűlő, szántóföldön kialakult vaksziken [8372/3 C]; Pér: Kintlitanya, anyagnyerő gödörben [8372/4 A]; Töltéstava: Pozsgaitanya [8372/3 B].
Az Igmánd-Kisbéri medence korábbi szikes rétjeinek eltűnése miatt napjainkban már ritka (vö. SCHMIDT 2007).

Astragalus austriacus JACQ.

IKM: Győrújbarát: Csókatelki-árok mentén, néhány tő [8372/3 A].
A kisalföldi meszes homokpuszta területén elég gyakori, a szomszédos kistájakon ritka.

Astragalus exscapus L.

GTT: Nagyszentjános: Proletár, a Cuha magaspartjának száraz gyepjében [8273/3 A], a 10-es út melletti szivattyútelepnél [8273/3 B].
Ismert termőhelyein természetes, zavarásmentes homokpusztagyepekben van jelen. Összesen hét aktuális kisalföldi előfordulását ismerjük Győr-Likócs, Gyórszentiván és Nagyszentjános homok-területeiről.

Blackstonia acuminata (KOCH et ZIZ.) DOMIN

GTT: Győr: Hecsepuszta: a lőszerraktártól Ny-ra [8272/3 C], a Segítőháztól D-re homokbányató szegélyzónájában [8272/3 C];

IKM: Pannonhalma: Gyórságtól nyugatra, árokparton [8472/1 B];

CsS: Győr: Újváros: Somos [8371/2 A];

SzK: Győr: Kisbácsa: bányató [8271/4 D].

Jellemző termőhelyei enyhén szikes- és iszaptársulások, csatornák, bányatavak szegélyzónája.

Campanula rotundifolia L.

GTT: Győr: Likócs és Szentiván-Kertváros között, a 10-es út melletti egykori üzemanyagteleptől D-re, homokpusztagyepekben [8272/3 C].

A Kisalföldön máshonnan nincs újabb adata, a szomszédos Pannonhalmi-dombságon viszont nem mondható ritkának.

Carex disticha HUDS.

GTT: Nagyszentjános: Bikarét, állományalkotó [8273/3 A];

IKM: Töltéstava: Pozsgaitanya [8372/3 B];

CsS: Győr: a 10-es úttól É-ra a Rábca-holtág szegélyében, több ponton [8371/2 A], Ökör-legelő (a Rába mellett) [8371/1 D; 8371/2 C];

SzK: Győrladamér: Kerék-tó (Csikor-dűlő) [8271/2 C];

Mocsárreteken, szikes réteken, magassásosokban, a vizsgált területen elterjedt. Szerepel az aktuális Vörös Listán (KIRÁLY 2007).

Carex divisa HUDS.

IKM: Töltéstava: Temető-dűlő, szikes mocsáréten; Pozsgaitanya [8372/3 B].

Élőhelyeinek degradációja, illetve a meliorizáció következtében országos viszonylatban jelentősen visszaszorult.

Carex elata BELL.

GTT: Győr: Gyórszentiván: Zsombékosi-árok mentén több ponton [8272/4 C];

IKM: Győrújbarát: Pap-réttől K-re, a Pándzsa pangó vizű mellékere mentén [8372/3 A];

Győrújbaráti termőhelyén, egy buckaközi mélyedésben létezett az egykori Kölestő-puszta, amelynek igen értékes szittyós láprétege sok ritka faj őrzője volt (pl. *Juncus subnodulosus*, *Schoenus nigricans*, *Gymnadenia conopsea*) (POLGÁR 1941). Az egykori láp helyén ma nemesnyáras található.

Carex humilis LEYSS.

GTT: Bőny: Sínai-hegy [8373/1 B]; Győr: Likócs: Segítőháztól D-re [8272/3 C]; Nagyszentjános: az M1 gönyüi lehajtója melletti homokbuckákon [8373/1 B].

Jó állapotú, zavarásmentes homokpusztagyepekben lelhető fel. A Kisalföldön csak a Győr-Komárom közötti homokvidéken él, de itt is elég ritka.

Carex melanostachya WILLD.

IKM: Győr: Kismegyer: az egykori vasútállomás mögötti réten [8372/3 A]; Töltéstava: Temető-dűlő, szikes mocsárréten [8372/3 B], Pozsgaitanyától K-re, mocsárréten [8372/4 A];

CsS: Győr: Ókör-legelő, Katonarét (a Rába mellett) [8371/1 D; 8371/2 C]; Rábapatoná: a Rába töltése menti úde kaszálókon [8371/3 A].

Jellegzetes élőhelye a folyót kísérő töltések oldalának alsó harmada, ahol helyenként kiterjedt állományokat képez.

Carex sylvatica HUDS.

CsS: Győr: Gyirmót, a Marcal és a Rába összefolyásánál, kocsányos tölgyes ligeterdőben [8371/3 A].

POLGÁR (1941) egy „kisebb liget”-ről tesz említést Rábapatonáról, elképzelhető, hogy utalása erre a tölgyesre vonatkozik, noha sem érdekesebb adata, sem gyűjtése nem származik a helyről.

Carex viridula MICHX.

GTT: Győr: Likócs és Győrszentiván-Kertváros között, a Segítőháztól D-re, homokbányató szegélyzónájában; Hecsepuszta, katonai lőszerraktártól Ny-ra szikes mélyedésekben [8272/3 C].

IKM: Győr: a Kis-Pándzsa-ér partoldalában, az M1-től 120m-re a kisbarátfalui határ közelében (2006) [8371/4 B], Pápai-dűlő [8371/4 B], Malom-széki-dűlő [8371/2 D].

Homokbányák, gödrök, csatornaoldalak törpekákagyepeinek konstans faja.

Caucalis platycarpus L.

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B]; Nyúl: Baradics-domb [8372/3 C].

Ismert környékbeli termőhelyein szántóföldek meredek oldalú, szárazgyepekkel érintkező szegélyén található. A Kisalföld belső részének alacsony öntésterületeiről hiányzik.

Centaurea cyanus L.

GTT: Győr: a 10-es út mentén Győrszentiván-Újtelepnél szórványosan, homokos szántókon [8272/3 B];

IKM: Győrújbarát: Csókatelki-árok mellett, az autópálya közelében, rozsvetés közt [8372/3 A];

PDS: Győrszemere: Nagyszentpál [8471/1 B]; Koronóc: Nagyszentpál felé vezető dűlőút mentén, szálanként [8471/1 B].

A térségben jelentősen megritkult, fél tucattal kevesebb aktuális előfordulásáról tudunk.

Centaureum littorale (TURNER) GILMOUR ssp. *uliginosum* (W. et K.) MELDERIS

GTT: Győr: Hecsepuszta, katonai lőszerraktártól Ny-ra szikes mélyedésekben [8272/3 C];

IKM: Győr: Kis-Pándzsa partoldalában az autópálya kisbaráti felüljárójának közelében [8371/4 B].

Homokbányák, szikes mélyedések, csatornaoldalak törpekákagyepeinek faja.

Cephalanthera damasonium (MILL.) DRUCE

IKM: Győrújbarát: Pap-réttől K-re, nemesnyárasban [8372/3 A];

PDS: Győrszemere: Szőlőhegyi-akácus, telepített nyíresben a Sárdos-ér jobb partján [8471/1 C];

CsS: Győr: Gyirmót: Marcalon aluli-dűlő, fiatal kocsányos tölgy-teleptvényben [8371/3 C].

Pionír növény, termőhelyei másodlagosak, gyakran jelenik meg özönnövények záródó állományában.

Cephalanthera longifolia (L.) FRITSCH

GTT: Nagyszentjános: az M1-es autópálya gönyüi lehajtója mellett, a homokbányában, 1 tő [8373/1 B].

Első említése a teraszvidékről.

Chamaecytisus austriacus (L.) LINK

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B].

A kistájon ma már kuriózum, de a Győr-Tatai teraszvidék homokján elterjedt.

Chamaecytisus ratisbonensis (SCHAEFF.) ROTHM.

GTT: Bony: Bonyi-erdő [8372/2 D]; Győr: Likócs: Segítőháztól D-re, fajgazdag homokpusztagyepben [8272/3 C].

Csak néhány kisebb telep. Korábbi elterjedéséhez mérten jelentősen visszaszorult, az egész Kisalföldről a fenti az egyetlen megerősített előfordulása.

Chenopodium botrys L.

GTT: Győr: Ipar úti csomópontnál [8371/2 B];

CsS: Győr: Rábca-torkolati zsilip mellett [8371/2 A].

Építési törmeléken, anyaglerakóknál időszakosan felbukkanó faj, az utóbbi években kevesebb helyen láttam.

Chenopodium murale L.

GTT: Győr: Belváros: Rákóczi utca, fal tövén; Gyárvaros: Budai út, a Szeszgyár előtt [8371/2 B].

IKM: Győr: Kismegyer, törmeléklerakón a Pándzsa mellett [8372/3 A].

Ritka réslakó grom.

Chenopodium vulvaria L.

GTT: Győr: Belváros és Nádorváros néhány utcáján [8371/2 B].

Járdarepedésekben, falak tövén. Jellegzetes termőhelyei (települések belterülete) következtében ritkán kerül a terepbotanikus szeme elé, emiatt valós elterjedéséhez képest jóval kevesebb adatát ismerjük és ezért kerülhetett fel az aktuális Vörös Listára is (KIRÁLY 2008).

Cirsium brachycephalum JURATZKA

IKM: Győr: Kismegyer: az egykori vasútállomás mögött, mélyedésekben [8371/4 B; 8372/3 A]; Győrújbarát: Kisbarátfalu, Pap-rét É-i részén mocsaras mélyedésben [8372/3 A];

CsS: Győr: Ökör-legelő (a Rába mellett) [8371/1 D; 8371/2 C].

Jellemző élőhelyein a Kisalföld Győr környéki részein általában megvan, napjainkban 6 lelőhelyét ismerjük.

Clematis integrifolia L.

GTT: Gönyű: Gönyűi-erdő, homoki gyepon [8272/4 D]; Győr: Likóctól ÉK-re mocsárréten [8272/3 C];

CsS: Győr: Katonarét, Ökör-legelő (a Rába mellett) [8371/1 D; 8371/3 B], a Rába töltésén elszórtan [8371/2 C]; Rábapatoná: a Rába töltése mellett, mezofil gyepekben [8371/3 A].

SzK: Győrladamer: Kerék-tó (Csikor-dűlő), mezsgyén [8271/2 C].

Győr környékén vízfolyásokhoz közeli gyepekben elég gyakori, helyenként másodlagos mezofil kaszálónak is megtalálható. Gönyűn kifejezetten száraz szegélygyepon nő, a Dunától ilyen távoli előkerülése meglepő. A kelet felé csatlakozó Duna-parti területről (Ács, Komárom) RIEZING (2005) valamint SCHMIDT és BAUER (2005) egy időben jelezte.

Cnidium dubium (SCHKUHR) THELL.

GTT: Győr: Likóctól ÉK-re mocsárréten [8272/3 C];

CsS: Győr: a Rába mocsárrétjein többfelé [8371/2 C, 8371/3 B, 8371/4 A], Katonarét (a Miskadomb mellett) [8371/1 D]; Ikrény: Rába-ártér [8371/3 A].

Csak jobb állapotú mocsárréteken található, mindenhol kicsi vagy közepes egyedszámban. Országszerte ritka, a Kisalföld területén a fentiekén kívül Szany-Páli térségéből ismerjük három flóratérképezési kvadrátról (KIRÁLY G. ex verb.).

Convallaria majalis L.

Győr körüli ritkasága miatt érdemes tartom ismert lelőhelyeinek felsorolását.

GTT: Győr: Győrszentiván: Haraszt-erdő, szórványos [8272/4 C].

CsS: Ikrény: a Rába árterén egy kis *Quercus robur*-ligetben található 1–2m²-nyi populációja [8371/3 B];

MS: Győr: Püspök-erdő északi sarkában, kis folton [8271/4 C].

Crypsis schoenoides (L.) LAM.

GTT: Győr: Paradicsomos, a löszerraktártól D-re keréknyomokban [8272/3 C; 8372/1 A].

IKM: Győrújbarát: Kisbarátfalu, Pap-rét É-i részén mocsaras mélyedésben [8372/3 A]; Töltéstava: Alsó-Táplány, egy nedves parlagon 2009 őszén tömegesen [8372/3 A].

Cuscuta lupuliformis CROCK.

CsS: Győr: a Rába árterén szórványosan [8371/2 C; 8371/3 B]; Koroncó: Marcal-part [8371/3 C; 8471/1 A].

MS: Győr: Pinyéd [8371/2 A].

A Kisalföldön csak a nagyobb folyók (Duna, Rába, Marcal) mentén él.

Dactylorhiza incarnata (L.) SOÓ

IKM: Győr: Kis-Pándzsa partoldalában az autópálya kisbaráti felüljárójának közelében, néhány tő [8371/4 B];

PDS: Győr: Gyirmót és Ménfő között, a 83.sz. főút Ménfőcsanakot elkerülő szakasza mellett, mocsárréten, 2008-ban 26 virágzó példány [8371/4 A];

CsS: Győr: Újváros: a 10-es úttól É-ra a Rábca-holtág (Somos) szegélyében (2008: 287 tő) [8371/2 A]; Gyirmót: Az É-D-i gátút melletti nyárasban [8371/3 B], a Rába melletti egykori Miskadomb helyén kialakult homokos talajú mélyedésben, 40 tő [8371/2 C].

SzK: Győr: Kisbácsa: a Mosoni-Duna töltése melletti mélyedésekben (2005-ben 3 virágzó tő, a gyepon 2004-ben leégett) [8271/4 D]; Győrzámoly: a Duna gátja mentén, a patkányosi erdőszél közelében, szálanként [8271/2 A,B].

Dianthus armeria L.

PDS: Györszemere: Hatos-dűlő, sziki réten [8471/1 B];

CsS: Győr: Gyirmót, a Marcal és a Rába összefolyásánál, kocsányos tölgyes ligeterdő nyiladékan illetve nedves gyomtársulásban, szálinként [8371/3 A].

Mészkerülő jellege miatt a Rábaköz nyugati részén még gyakori növény kelet felé egyre ritkábbá válik, sőt, a Marcal torkolatától északra el is tűnik, így hiányzik a Győr-Tatai teraszvidékről is.

Dorycnium germanicum (GREMLI) RIKLI

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B].

A kistájon igen ritka, a Pannonhalmi-dombságon és a Győr-Tatai teraszvidék homokján elterjedt.

Dryopteris carthusiana (VILL.) H.P.FUCHS

GTT: Győr: a Szentiváni-erdő 19-es úttól É-ra eső részén, telepített erdeifenyvesben 3 tő [8272/3 D];

PDS: Móríchida: a falutól K-re degradált aljnövényzetű erdeifenyvesben, tucatnyi példány [8470/4 C].

Fenyőtelepítvényekben, ártéri ligeterdőkben szálinként felbukkanó védett faj. RIEZING (2005) Gönyű és Komárom mellett találta.

Epipactis helleborine (L.) CRANTZ

IKM: Győrújbarát: a Pándzsa mellett egy nemesnyárasban néhány példány [8372/3 A];

PDS: Györszemere: Szőlőhegyi-akácok, telepített nyíresben a Sárdos-ér jobb partján [8471/1 C];

CsS: Győr: Rába jobb parti hullámtérén a Rabkertenél, fűzliget szélén [8371/2 C], Gyirmót: az É-D-i gátúttól Ny-ra; Csikóréti; Katonarét: a Rába mellett, fűzes szegélyén [8371/3 B], a Marcal és a Rába összefolyásánál, kocsányos tölgyes ligeterdőben [8371/3 A], Gyirmót: Marcalon aluli-dűlő, fiatal kocsányos tölgy-telepítvényben [8371/3 C].

Epipactis palustris (L.) CRANTZ

Másodlagos termőhelyeken újabb populációira leltünk, így jelenleg már 7 lelőhelyét ismerjük Győr területén.

GTT: Győr: Likócs és Györszentiván-Kertváros között, a Segítőháztól D-re, homokbányató szegélyzónájában, 39 virágzó tő (2009) [8272/3 C];

IKM: Győr: Kis-Pándzsa partoldalában az autópálya kisbaráti felüljárójának közelében (kb. 250 tő) [8371/4 B];

CsS: Győr: Újváros: a 10-es úttól É-ra, a Rábca-töltés mellett, mélyedésekben (2008-ban mintegy 850 virágzó tő) [8371/2 A].

Eragrostis cilianensis (ALL.) F.C.HUBBARD

PDS: Tétszentkút: Kánya-hegy [8570/2 B].

Győrben a múlt század elején időszakos megtelepedő volt (vö. POLGÁR 1941), újabb megfigyelése ott nincsen.

Eragrostis pilosa (L.) P.B.

GTT: Győr: a vasúti főpályaudvartól Ny-ra a vasúti átjárónál [8371/2 B];

IKM: Győr: Kismegyer: Agroker előtti gyomtársulásokban [8371/4 B];

CsS: Győr: Belváros: Radó-sziget; Széchenyi tér [8371/2 B].

Útszéleken, járdarepedésekben. Észrevétlen növényke, a térségben meglehetősen ritka.

Eryngium planum L.

CsS: Győr: a Rába töltésén az M1-es autópálya mellett néhány tő; Katonarét [8371/2 C].

Negyedik aktuális adata a környékről, mindegyik sérülékeny, kis populáció. KIRÁLY (2009) szerint a Kisalföldön ritka faj, RIEZING (2005) is visszaszorulásáról számol be az Ács-Komárom környéki magasártéri rétekről. Az állítást alátámasztják saját megfigyeléseim is.

Euphorbia maculata L.

GTT: Győr: a vasúti főpályaudvar környékén közúzalékon, vágányok mellett, járdarepedésekben, falakon (Vasutas utca) elterjedt [8371/2 B], Fehérvári út jancsifalui szakaszán virágládában [8371/2 B], Likócs és Szentiván-Kertváros között, a 10-es út melletti egykori üzemanyagtelep közelében, 1 tő (valószínűleg földlerakással behurcolva) [8272/3 C];

MS: Lébény: a vasútállomás peronján [8270/2 C].

Terjedő gyomnövény, vasútvonalak mentén további felbukkanásai várhatók.

Fallopia aubertii (L. HENRY) HOLUB

GTT: Győr: Szalmatelep: Pusztaszeri út, a vasúti síneknél [8372/1 A]; Belváros: Bisinger sétány [8371/2 B].
Bizonyára több helyütt is.

Telepei gyakran 8-10 méter magasra felfutó, függönyszerű állományokat képeznek. BALOGH (2009) szerint ázsiai dísznövény, melynek taxonómiai megítélése bizonytalan.

Filipendula ulmaria (L.) MAXIM.

CsS: Győr: a Rába ártéri mocsárrétjein Gyirmót térségében, elszórtan, több ponton [8371/2 C, 8371/3 B, 8371/4 A].

Újabb adatáról Ács mellől, a Győr-Tatai teraszvidékről tudunk (RIEZING 2005).

Frangula alnus (L.) MILL.

IKM: Győrújbarát: Csókatekeli-árokban, néhány tő [8372/3 A];

PDS: Győrszemere: Szőlőhegyi-akácok, telepített nyíresben a Sárdos-ér jobb partján, gyakori [8471/1 C];

CsS: Győr: a Rába mentén többfelé, nedves cserjésekben, erdőszéleken [8371/3 A, B].

A Rába menti fűzesekben, szegélytársulásokban elterjedt, a folyóktól távolabb azonban csak elvétve bukkan fel. Erdészeti telepítvényekben, valamint felhagyott szőlőkben is megjelenik, ahol kissé pionír jelleget mutat.

Gentiana pneumonanthe L.

CsS: Győr: Katonarét (a Rába bal parti töltése mellett) [8371/1 D], Fövényes (az egykori Miskadomb lábánál) [8371/2 C] (Ugyanezen lelőhely SCHMIDT és BAUER (2005)-nél hibás kvadrátszámmal szerepel!); Gyirmót: a Rába jobb parti töltése mellett a rábapatonai településhatár közelében, rekettyefűzes szegélyében [8371/3 A].

Genista tinctoria L. subsp. *elator* (KOCH) SIMK.

IKM: Győr: Kismegyér: az egykori vasútállomás mögött elnásodott tó partján, valamint a Pándzsa mentén az M1 hídjá mellett, üde réten [8372/3 A].

CsS: Győr: a Rába bal parti töltése mentén elszórtan [8371/3 B], Fövényes [8371/2 C].

Helictotrichon adsurgens (SCHUR ex SIMONK.) CONERT

GTT: Böny: Sínei-hegy [8373/1 B].

POLGÁR (1941) flóraművében *Avena pratense* (L.) JESS. néven szerepel egy adata a Rába melletti Miskadombról, ahol már nem él. Az Alföldön ritka (KIRÁLY 2009), a Pannonhalmi-dombság sztyepprétején szórványos.

Herniaria glabra L.

GTT: Győr: Likócestől ÉK-re keréknyomban, 1 tő [8272/3 C].

Hesperis tristis L.

GTT: Nagyszentjános: a 10-es út melletti szivattyútelepnél, homokpusztagyepben [8273/3 B], Proletár, a Pap-rét feletti magasparton gyakori [8273/3 A];

CsS: Győr: a Rába bal parti töltésén, az autópályától a Pós-dombi kertekig szórványos [8371/2 C].

Eddigi egyetlen rábaközi adata szintén a Rába mellől, a Pós-dombtól nem messze lévő egykori Miskadombról származik (POLGÁR, 1941).

Hippocrepis comosa L.

GTT: Győr: Szentiváni-erdő, a 19-es út közelében [8272/3 C]; Győrszentiván: Ivánháza-pusztától ÉNy-ra ill. ÉK-re [8272/4 C].

Kötöttebb talajú homokpusztagyepekben, kevés egyedszámú populációk. Csak a Kisalföld keleti felében él, összesen 5 ponton ismert.

Hypochoeris maculata L.

GTT: Nagyszentjános: Proletár, a Cuha magaspartoldalán [8273/3 A]; az M1-es autópálya gönyűi lehajtója melletti homokbuckákon [8373/1 B];

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B].

Iris humilis GEORGI ssp. *arenaria* (W. et K.) A. et D. LOVE

GTT: Győr: Likócs: Segítőháztól D-re, fajgazdag homokpusztagyepben elszórtan [8272/3 C];

Nagyszentjános: Proletár, a Cuha magaspartoldalán [8273/3 A], a 10-es út melletti szivattyútelepnél, homokpusztagyepben [8273/3 B], az M1 gönyűi lehajtója melletti dombokon, több száz tő [8373/1 B].

E kontinentális elterjedésű sztyeppnövénynek a teraszvidéken még szép állományai élnek, de az özönnövények térhódítása és a beépítések miatt termőhelyei folyamatosan fogyatkoznak.

Iris sibirica L.

CsS: Győr: a Rába ártéri mocsárrétjein Rábapatonától az autópálya-felüljáróig több helyütt tömeges (részben Ikrény és Rábapatoná községhatárokbán); Pénzes-rét [8371/2 C; 8371/3 A, B];

MS: Győr: Püspök-erdő, erdőszegély-gyepben, 2 lokalitás [8271/4 C].

Rába menti előfordulása a kiemelkedően magas (több tízezer) tőszám miatt méltó figyelemre.

Iris spuria L.

IKM: Nyúl: Csutor-dűlő, enyhén szikes réten, néhány nem virágzó tő [8372/3 C];

CsS: Győr: Pénzes-rét [8371/3 A]; Rábapatoná: az 5/7. gátórház közelében, a Rába bal parti töltésének mentett oldali lábánál, mezofil gyepekben és cserjésben, legalább 1000 tő [8371/3 A].

Nyúlön egy szántók közé ékelődött kis területű, gyér fűvű *Agrostis*-os réten található, melynek egyes részein még észrevehető a szikesedés jelei, jellegében azonban degradált, gyomos képet mutat. Az egykori összefüggő Nyúl-Kismegyeri szikesek maradványa.

Juncus effusus L.

IKM: Győrújbarát: Csókatekai-árokbán, csak néhány csoport [8371/4 B].

CsS: Győr: Gyirmót, a Rába és a Marcal összefolyása közelében, holtág szegélyén [8371/3 A].

A térségben kifejezetten ritka, Győr területéről nem is volt régebbi adata.

Juncus gerardii LOIS.

IKM: Győrújbarát: Csókatekai-árokbán, mintegy 50 tő [8371/4 B]; Töltéstava: Temető-dűlő, szikes réten, közepes állomány; Pozsgaitanya, szikes réten néhány tő [8372/3 B].

Szikes réteken korábban állományalkotó volt, a szárazodás és az agrárhasznosítás következtében élőhelyeinek többsége megszűnt.

Lactuca saligna L.

GTT: Győr: Nádorváros: Mészáros L. utca, fal tövében, néhány szál [8371/2 B];

IKM: Pér: a falutól DNY-ra, parlagon [8372/4 C, D].

POLGÁR (1941) szerint Győr környékén parlagokon, szikeseken, ártereken gyakori, újabb megfigyelése azonban mindössze a fenti két helyről van.

Leersia oryzoides (L.) Sw.

CsS: Koronóc: Marcal-part, csak néhány szál [8371/3 C].

Az adat EBENHÖCH (1876) adatának megerősítése.

Leucojum aestivum L.

GTT: Nagyszentjános: Bikarét, mocsárréten [8273/3 A].

CsS: Győr: Gyirmót, a Marcal és a Rába összefolyásánál, kocsányos tölgyes ligeterdőben [8371/3 A], a Rába menti mocsárréteken szórványosan, Rábapatonától Gyirmóti [8371/3 A, B; 8371/4 A], Rábapatoná: Hollós-legelő, nyárasban [8371/3 A].

SzK: Győrladamér: Kerék-tó (Csikor-dűlő), szárazodó mocsárréten [8271/2 C]; Győrzámoly: a Duna fűzligeiteiben tömeges, pl. Nagy-Patkó, Zátony [8271/2 B; 8272/1 A].

Listera ovata (L.) R.Br.

GTT: Győr: Hecsepusztai homokbánya, 16 tő (2008) [8272/3 C];

CsS: Győr: a Rába b. p. töltése mellett, a Rába-dűlő területének egy nyárasában 7 tő [8371/3 B].

A teraszvidékről az első említése, a Kisalföld nyugati részein (pl. Felső-Szigetköz) nem ritka.

Lycopus exaltatus L. f.

IKM: Győrújbarát: Malomsori-árok mentén [8371/4 B].

CsS: Győr: a Rába mellett az M1-es autópálya-hídnál [8371/2 C].

Többnyire a hibridogén *Lycopus x intercedens* RECH. társaságában jelenik meg, biztos lelőhelyét mindössze a fenti két lelőhelyen ismerem.

Medicago monspeliaca (L.) TRAUTV.

CsS: Győr: Gyirmót és Ménfőcsanak között, homoki ruderalis gyomtársulásban [8371/4 A].

Nyílt és taposott homoki gyepekben igen szórványosan fordul elő, a dunai teraszos homokon gyakoribb.

Melampyrum barbatum W.et K.

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B];

CsS: Győr: Gyirmót: az É-D-i gátúttól Ny-ra, útszélen [8371/3 B], a Rába melletti egykori Miskadomb helyén kialakult homokos mélyedés részsűjén [8371/2 C].

Győr és Komárom között száraz homoki gyepekben elég gyakori, a Rábaközben ritka.

Myosurus minimus L.

IKM: Töltéstava: Temető-dűlő, keréknyomban, néhány tő [8373/2 B];

PDS: Györszemere: Hatos-dűlő, szikes réten [8471/1 B].

Neslea paniculata (L.) DESF.

PDS: Györszemere: Sós-dűlő [8471/2 A];

CsS: Győr: Az M1-s autópálya ikrényi felüljárója mellett, 1 tő [8371/1 D].

Gabonatóblák szélén, útszéli gyomtársulásokban ritkán felbukkanó növény.

Orchis coriophora L.

Bőnyi (Sínai-hegy) állománya mellett előkerült a teraszvidék futóhomok-területéről is:

GTT: Győr: Ivánházától ÉK-re ill. ÉNy-ra, jó állapotú homokpusztagyepekben, több lokalitásban összesen mintegy 100 példány (2007-2009) [8272/4 C].

POLGÁR (1941) további jelzései közül a szikesek területéről származók (Kismegyer, Csanakfalu, Táp) minden bizonnyal megsemmisültek.

Orchis militaris L.

GTT: Győr: Györszentiván: Ivánháza-pusztától ÉNy-ra, homoki fehér nyarasban és annak tisztásán, kb. 50 tő [8272/4 C], Likócs és Györszentiván-Kertváros között, a Segítőháztól D-re, homokbányató szegélyzónájában, 40 tő [8272/3 C];

CsS: Győr: Újváros: a 10-es úttól É-ra, a Rábca-töltés mellett, másodlagos mélyedésekben 2006-ban 21 tő [8371/2 A].

Orchis morio L.

GTT: Nagyszentjános: a 10-es út melletti szivattyútelep mellett, kb. 50 tő [8273/3 B].

IKM: Győr: Györszabadhegy: a veszprémi vasút mellett, homokpusztagyepben, 2008-ban 386 tő [8371/2 D]. A teraszvidéken kívül az egész Kisalföldön igen ritka, a Felső-Szigetközben néhány kvadrátban van meg (WERNER ex verb.), Rajka mellett a Tározótérben magam is láttam. Györszabadhegyi lelőhelyét előző cikkünk (SCHMIDT és BAUER 2005) már ismertette, ismételt közlését a pontosított tőszám miatt adjuk.

Orchis palustris JACQ.

IKM: Győr: a Kis-Pándzsa-ér partoldalában, az autópályától 120m-re a kisbarátfalui határ közelében, 3 virágzó tő (2006) [8371/4 B]; Győrújbarát: Kisbarátfalu: Kákás-tó, enyhén elszikesedett csatornában és annak szegélyén, 2005-2006-ban kb. 150, 2008-ban 450 virágzó tő [8371/4 B], Csókattelki-árokban elszórtan (2006: 53 tő, 2008: 94 tő) [8371/4 B]; Töltéstava: Pozsgaitanya, szikes réten, 2008-ban 216 virágzó példány [8372/3 B];

PDS: Győr: Gyirmót és Csanak között, a 83.sz. főút Csanakot elkerülő szakasza mellett, mocsárréten, 2006-ban 29 nyíló egyed [8371/4 A];

CsS: Győr: a Bécsi úti nádas Ny-i részén mocsárréteken (2006: 12 virágzó tő) [8371/2 A,C], ugyanezen terület a 10-es úttól É-ra eső felében a Rábca-holtág és a töltés között (2008: 356 tő), és a töltés túloldalán is [8371/2 A].

Előző cikkünkben (SCHMIDT és BAUER 2005) még azt feltételeztük, hogy a faj valószínűleg eltűnt Győr területéről, szerencsére azonban az azóta eltelt években nem kevesebb, mint 8 lelőhelyről kerültek elő populációi, melyek között meglepően nagy példányszámú is akad. A fentiekben kívül több helyről volt régi adata, nádorvárosi (a *Spiranthes aestivalis* egykori) termőhelye már megsemmisült, szigetközi lelőhelyein (vö. KEVEY és ALEXAY 1990) többszöri keresés ellenére nem sikerült újra megtalálni.

Orchis ustulata L.

GTT: Győr: Likócs: Segítőháztól D-re, fajgazdag homokpusztagyepekben, több ponton, 2008-ban 45 virágzó egyed [8272/3 C].

A Kisalföldön csak a Felső-Szigetközben (pl. Rajka: Tározótér - SCHMIDT ined.), valamint a Győr és Nagyszentjános közötti homokpusztákon él.

Orobanche lutea BAUMG.

IKM: Écs: Petkevár, *Medicago falcata*-n. [8472/1 B].

A Pannonhalmi-dombságon elterjedt (vö. SCHMIDT és LENGYEL 2008), a Kisalföld területéről ez az egyetlen recens előfordulási adat.

Orobanche purpurea JACQ.

GTT: Győr: Györszentiván: Ivánháza-pusztától ÉK-re jó állapotú homokpusztagyepekben, elszórtan, *Achillea pannonica*-n. [8272/4 C].

IKM: Győr: az M1-es autópálya győrújbaráti felüljárójának közelében, útszéli gyomtársulásban, egy csoport, *Achillea collina*-n (2008) [8371/4 B].

Győrszentiváni lelőhelyén együtt nő az *Orobancha arenaria* BORKH.-val. A Kisalföldről származó eddigi egyetlen adata a győri Püspökérdőből származott, ahol POLGÁR (1941) „igen ritkán, szálanként” találta.

Oxytropis pilosa (L.) DC.

Korábbi cikkünkben (l.c.) felsorolt őshonos előfordulásai mellett lokális adventívként is megjelenik:

CsS: Győr: Újváros, a 10-es úttól É-ra töltésen számos egyed [8371/2 A], valamint az M1-es autópálya ikrényi felüljárójának rézsíjében, 1 tő [8371/1 D].

Az M1-es autópálya Győr-Hegyeshalom közötti szakaszának építésekor, az 1990-es évek közepén nagy mennyiségű építőanyagot (homokot) szállítottak el Likócs-Győrszentiván-Nagyszentjános területéről, a csajkavirág és néhány más homokpusztai faj eképpen kerülhettek a gátakra, utak töltésére.

Panicum capillare L.

GTT: Győr: Ipartelepek vasúti megállóhely környékén, sínek között [8371/2 B], Likócestől ÉK-re nedves gyomtársulásban, 1 tő [8272/3 C].

PDS: Mórchida: Tördemézsuszta, homoki parlagon [8570/2 A].

Parietaria officinalis L.

GTT: Gönyű: Gönyűi-erdő K-i fele a Cuha mentén [8273/3 A,C];

PDS: Győrszemere: a falutól ÉK-re, a vasútállomás közelében [8471/1 D].

Győr szűkebb környezetében nem találtam a növényt, a Pannonhalmi-dombságon már többfelé felbukkan, de ott sem gyakori.

Persicaria minor (HUDS.) OPIZ

GTT: Győr: a Mosoni-Duna árterén szórványosan [8272/3 B, D];

CsS: Győr: a Rába ártéri mocsárrétjeinek bolygatott felszínein [8371/2 C].

A vizsgált területen az ártéri (iszap)átársulásokban előforduló *Persicaria*-fajok közül a legritkább.

Phytolacca americana L.

GTT: Győr: Agyvárosi vásárcsarnok mellett, virággyásban, néhány példány [8371/2 B].

Ritka. A *Phytolacca esculenta* VAN HOUTTE városi gyomtársulásokban, degradált – főként homoki – erdőkben gyakori, a Koroncó-Tét környéki telepített fenyvesekben több helyütt tömegesen fellépő özönnövény. Utóbbi fajról közöl néhány Győr környéki adatot BALOGH (2005), Komáromban RIEZING (2005) találta.

Plantago altissima L.

GTT: Nagyszentjános: Bikarét [8273/3 A];

CsS: Győr: Gyirmót és Csanak között, a 83.sz. főút Csanakot elkerülő szakasza mellett [8371/4 A], Rába mellett Rabkertől D-re; Katonarét (Rába bal part) [8371/2 C], Gyirmóti szivattyútelep [8371/3 A];

SzK: Győrladamer: Kerék-tó (Csikor-dűlő) [8271/2 C].

Polygonum arenarium W. et K.

GTT: Győr: Likócs és Győrszentiván-Kertváros között, [8272/3 C], Hecsepuszta [8372/1 A], Ivánháza-puszta környéke [8272/4 C].

Nyílt homoki gyepekben, a teraszvidéken nem ritka.

Polygonum bellardii ALL.

GTT: Győr: Likócs, a GoKart-pálya közelében, homoki gyepekben, néhány tő [8272/3 C].

POLGÁR (1941) flóraművében még gyakori növényként szerepel, de egykori lelőhelyein 10 év alatt csak a fenti lelőhelyen sikerült megfigyelni, visszaszorulóban lehet.

Potentilla heptaphylla JUSS.

IKM: Győr: Kismegyer, a régi vasútállomás mögötti szikes réten [8372/3 A].

Prunella laciniata (L.) NATH.

PDS: Győrszemere: Hatos-dűlő [8471/1 B].

POLGÁR (1941) szerint gyakori faj, jelenleg mindössze két előfordulása ismert Győr környékén.

Pseudolysimachion longifolium (L.) OPIZ

GTT: Győr: Likócestől ÉK-re mocsárréteken, szegélygyepekben [8272/3 C];

CsS: Győr: a Rába magas fűvű ártéri rétején, több helyütt nagy egyedszámban [8371/2 C; 8371/3 B].

Rába menti gyakorisága figyelemre méltó.

Pseudolysimachion orchideum (CRANTZ) WABER

CsS: Rábapatonna: a Rába bal parti töltésén többfelé (részben Győr határában is) [8371/3 A,B].
POLGÁR (1941) szórványosnak tartja, magam a fajt máshol nem láttam.

Ptelea trifoliata L.

GTT: Győr: Szabadhegy: Kakashegy, az egykori csemetekert mellett útszéli spontán cserjésben, számos nagyobb termető példány [8372/1 C], Likócs: a Dohány utca folytatásában homokos út szélén, egy közepes cserje [8272/3 C].

Ranunculus auricomus agg.

CsS: Győr: Gyirmót, a Marcal-tüske egyik mocsárrétjén, kis egyedszámban [8371/3 B].
POLGÁR (1941) flóraművében nincs kisalföldi adat.

Ranunculus flammula L.

IKM: Győr: a Kis-Pándzsza-ér partoldalában, az autópályától 120m-re a kisbarátfalui határ közelében, néhány tucat tő (2006-2008) [8371/4 B].

Ranunculus illyricus L.

GTT: Bőny: Sinai-hegy [8373/1 B]; Szabadhegy: Zichy út végén az út partoldalában [8372/1 C], Likócs: a 10-es út mellett homokpusztagyepben [8272/3 C].

IKM: Győr: Kismegyer: Szent Imre úti temető [8371/2 D].

Rapistrum perenne (L.) ALL.

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B].

A kistájban kuriózumnak számít, a szomszédos teraszvidék homoki területein és a Pannonhalmi-domb-ságon viszont kifejezetten gyakori.

Reseda luteola L.

CsS: Győr: Újváros, Somos területén lévő kavicsbányató mellett, ruderalis gyomnövényzetben [8371/2 A].

Rumex stenophyllus LEDEB.

GTT: Győr: Likócsától ÉK-re nedves gyomtársulásban [8272/3 C].

Sagina apetala ARD.

GTT: Győr: Dunakapu tér, járdarepedésben néhány példány, *Sagina procumbens* L.-szel [8371/2 B].
A talált példányok a látható bélyegek alapján alfaji szinten (vö. KIRÁLY 2009) nem határozható.

Salix caprea L.

GTT: Győr: Hecsepuszta, a katonai lőtér területén, homokpusztagyep mélyebb fekvésű részén, 1 közepes fa [8372/1 A];

IKM: Győr: Pápai-dűlő, egy gyakran belvíz alatt lévő útmenti árokban több tucat fa [8371/4 B].

Nagyszentjánosi és bőnyi adata (POLGÁR 1941) megerősítetlen, a Pannonhalmi-dombságon szórványos.

Salix repens L. ssp. *rosmarinifolia* (L.) HARTM.

CsS: Győr: Bécsi úti nádas Ny-i részén [8371/2 A].

A Győr-Gönyüi homokvidéken elterjedt, másutt szórványosan bukkan fel nedves réteken.

Salix viminalis L.

CsS: Győr: a Rába partján Rábapatonától Győrig szórványosan van jelen [8371/2 C; 8371/3 A,B].

Salvia aethiopsis L.

GTT: Nagyszentjános: az M1-es autópálya gönyüi lehajtója mellett, fajgazdag homokpusztagyepben, elszórtan kb. 30 tő [8373/1 B].

GÁYER (1916) és POLGÁR (1941) is jelzik a szomszédos Ácsról.

Samolus valerandi L.

GTT: Győr: Likócs és Győrszentiván-Kertváros között, a Segítőháztól D-re, homokbányató szegélyzónájában, 40 tő [8272/3 C];

IKM: Győr: Pápai-dűlő, belvizes szántón; a Kis-Pándzsában, több helyen tömeges (2009) [8371/4 B];

PDS: Győr: Gyirmót és Csanak között, a 83. sz. főút Csanakot elkerülő szakasza mellett, mocsárréten, a 2007-es évben tömegesen [8371/4 A].

Scabiosa canescens W. et K.

GTT: Győr: Likócs és Szentiván-Kertváros között, a 10-es út melletti egykori üzemanyagteleptől D-DNy-ra, több ponton, összesen kb. 50 tő [8272/3 C], Ivánháza-pusztától ÉK-re jó állapotú homokpusztagyepben, kb. 15 tő [8272/4 C].

Korábban elterjedtebb volt (POLGÁR 1941: „homokon, kavicsos gyakori”), termőhelyei azóta degradálódtak, ezért visszaszorulóban van.

Scrophularia umbrosa DUM.

IKM: Győr: Kis-Pándzsa mentén [8371/4 B];

PDS: Győrszemere: a Sós-ér mentén gyakori [8371/3 C; 8471/2 A];

CsS: Győr: Bécsi úti nádas [8371/2 A].

Meglepő módon POLGÁR (1941) munkájában nem szerepel kisalföldi lelőhely az egyébként a fenti adatok által mutatottnál bizonyára elterjedtebb növényről.

Senecio erucifolius L.

GTT: Győr: Hecsepuszta, a katonai lőtér területén, homokpusztagyepekben elég gyakori [8372/1 A]; Ivánháza-puszta homoki gyepeiben [8272/4 C];

IKM: Nyúl: Pótló-dűlő [8372/3 C]; Győr: a Kis-Pándzsa meredek részsűjén [8371/4 B].

Változó vízhatású, laza talajokon fordul elő, szórványos.

Senecio inaequidens DC.

CsS: Győr: Gyirmót: az É-D-i gátúttól Ny-ra, útszéli törmelékkuvacon [8371/3 B].

A Rábaközben új. Előző cikkünkben (SCHMIDT és BAUER 2005) felsorolt lelőhelyei közül a szigetközín már nem fordul elő (élőhelyét beépítették), Győr-Gyár városban viszont tovább terjeszkedett, megjelent az Ipartelepeknél kiágazó veszprémi vasúti szárnyvonal mentén is.

Senecio sarracenicus L.

CS: Győr: Bécsi úti nádas középső részén, mocsárrét szélén, 5 csoportban mintegy 500 tő [8371/2 A]. POLGÁR (1941) flóraművében nem szerepel győri adat. A Felső-Szigetközben Rajka térségében többfelé láttam.

Senecio paludosus L.

CsS: Győr: Újváros, a 10-es úttól É-ra a Rábca-holtág szegélyében, néhány tő [8371/2 A].

Seseli varium TREV.

GTT: Gönyű: a falutól Ny-ra útszélén [8272/4 B]; Győr: Kakashegyen többfelé; Ötház-dűlő [8372/1 C];

IKM: Győr: Kismegyér: az egykori vasútállomás mögötti rét DK-i szegletében néhány tő (2007-ig, a gyepet az előző év őszén beszántották, a növény azóta eltűnt) [8372/3 A]; Kismegyér: a temetőnél [8371/2 D]; Győrújbarát: Pap-rét [8372/3 C];

CsS: Győr: a Rába bal parti töltésén többfelé [8371/3 B, 8371/2 C]; Ikrény: Rába-töltés [8371/3 B].

A Rába menti populációk talán a gátépítés idején működő homokbányászat révén telepedhettek meg.

Silene multiflora (EHRH.) PERS.

GTT: Győr: Hecsepuszta: a löszraktártól Ny-ra az ipari vágányig, gyengén szikes gyepekben gyakori [8272/3 C];

IKM: Győr: Kis-Pándzsa partoldalában az autópálya kisbaráti felüljárójának közelében, néhány tő [8371/4 B], Győrújbarát: Csókatelki-árok mentén, néhány tő [8372/3 A]; Nyúl: Csutor-dűlő, szikes réten [8372/3 C].

CsS: Győr: Rába mellett kiszáradó mocsárréten Rabkerttől D-re [8371/2 C].

Kisalföldi elterjedési centruma Győrtől keletre-délkeletre található, ahol a megfelelő élőhelyeken kifejezetten gyakori.

Silybum marianum (L.) GÄRTN.

IKM: Győr: Csanakfalu: Nagyrét [8371/4 B]; Nyúl: Pótló-dűlő [8372/3 C];

PDS: Győrszemere: Sós-dűlő [8471/2 A].

Mezsgyéken, idősebb parlagokon.

Solidago canadensis L.

GTT: Győr: a Győr-Budapest vasúti fővonal mellékvágányai között, a Hűtőház közelében, 1-2 egyed [8372/1 A];

IKM: Győr: a Ménfőcsanak felé vezető régi 83. sz. út kerékpárútja mellett, a Kis-Pándzsa hídjánál, az út alatti áteresztő tövében 2 erős tő [8371/4 A], Nyúl: a 82. sz. főút mellett, *Solidago gigantea* összefüggő állományában, néhány példány [8372/3 C], a nyúli vasútállomással párhuzamos utcában, szegélytársulásokban és kertekben, közepes populáció [8472/1 A].

Előfordulását a közelmúltig nem ismertük a környékről, első példányait 2007-ben fedeztük fel, azóta évről évre több lelőhelyére bukkanunk. 2010-ben megjelent a közeli Pannonhalmi-dombságban is (SCHMIDT ined.), ahol korábban szintén ismeretlen volt.

Sonchus palustris L.

CsS: Győr: Bécsi úti nádas, mocsárreten, 6 tő (2006) [8371/2 A];

SzK: Ásványráró: a Duna árterén nemesnyárasban [8171/3 A]; Mecser: a Mosoni-Duna hídjának mindkét oldalán, hullámtéri magaskörös növényzetben [8270/2 B];

POLGÁR (1941) Győr megyéből nem jelzi. KIRÁLY et al. (2007) szerint a Nyugat-Dunántúlon valószínűleg terjedőben van, újabb kisalföldi felbukkanásai is erre utalnak.

Spergularia media (L.) J. ET C. PRESL

IKM: Nyúl: Pótló-dűlő [8372/3 C]; Töltéstava: Pozsgaitanya [8372/3 B].

Szikes réten, iszapos parlagon, keréknyomokban.

Stipa capillata L.

PDS: Tét: a Sárdos-ér bal partja fölött emelkedő homokdombokon [8471/1 C].

A kistájban kifejezetten ritka. A Marcal (Koroncótól Gyirmótig a régi, szabályozatlan Rába) vonalával párhuzamosan, Malomsoktól Gyirmót DK-i határáig kisebb-nagyobb megszakításokkal mészen szegény homoktalajok alakultak ki. A múlt század elején még kifejezett, jellegzetes mészkerülő homoki vegetáció a mezőgazdasági hasznosítás és a homokkötést célzó fenyő- és akáctelepítés következtében mára gyakorlatilag teljesen eltűnt, szigetszerű maradványai Móríchida és Tétszentkút (Kánya-hegy) környékén, a Betlehempusztá-Zöldmajor közötti buckákon, illetve a koronci Bábota-dombon lelhetők fel.

Succisa pratensis MOENCH

CS: Győr: Fövényes (a Miskadomb lábánál), néhány tő mocsárreten [8371/2 C].

Egyetlen (megerősített) győri adata. További régi jelzései (POLGÁR 1941) közül a Nyúl-Pér környéki szikésekről származók megszűntek, Győrszemere környékén néhány rétről ismerjük (SCHMIDT D. ined.).

Succisella inflexa (KLUK.) BECK

PDS: Győrszemere: a falutól ÉK-re, kis bányató partján [8471/1 D].

A Rába-Marcal mentéről származó további adatai:

CsS: Győr: Fövényes (az egykori Miskadomb lábánál) [8371/2 C], Katonarét [8371/1 D].

Taraxacum serotinum (W. et K.) POIR.

GTT: Győr: Győrszentiván: Második-dűlő, mezsgyén [8372/2 C].

Elterjedési súlypontja Kismegyer környékén van, ahol mezsgyéken, sztyepprét-töredékekben található meg. Ritkábban bukkan fel a teraszvidék kötött homoktalaján, sőt, töltésoldalakban is (vö. SCHMIDT és BAUER 2005).

Tephrosia integrifolia (L.) HOLUB

IKM: Győr: Kismegyer: az egykori vasútállomás mögötti réten [8372/3 A].

Termőhelye a dunai teraszvidék déli folytatását képező egyik szigethegy lábánál található, a Pándzsától délre. A hasonló, szántóföldekkel körülölelt sztyepprét-töredékek sérülékenységének bizonyítéka, hogy 2007-ben e néhány m²-nyi kis gyeplet a szomszédos szántóhoz csatolva beszántották. A mezei aggófű a szomszédos nádas szegélyén túlélte a csapást, elpusztultak azonban a teraszvidék hasonló területein elterjedt, de a Pándzsától délre ma már kurióznak, vagy eltűntnek tekinthető növények, pl. *Astragalus austriacus*, *Thalictrum minus*, *Seseli varium*, *Trinia glauca*, *Salvia austriaca*, *Iris spuria*.

Thalictrum simplex L. ssp. *galioides* (NESTL.) KORSH.

GTT: Győr: Hecsepuszta, a katonai lőtér egy mélyebb fekvésű részén, néhány m²-es foltban [8372/1 A];

IKM: Győr: Kismegyer: az egykori vasútállomás mögötti szikes réten, valamint a Pándzsa mentén 2 ponton, üde réteken [8372/3 A].

POLGÁR (1941) a Kismegyer-Nyúl közötti szikésekről számos adatát hozza, közülük ma már csak a fenti kis állomány található meg. A teraszvidéken régen is igen ritka volt, a nagyszentjánosi (Jegespuszta környéki) enyhén szikes gyepekben újabban nem találtam.

Thrinia nudicaulis (L.) DOSTÁL

GTT: Győr: Hecsepuszta, katonai lőszerraktártól Ny-ra szikes mélyedésekben nem ritka [8272/3 C];

IKM: Győr: Kis-Pándzsa partoldalában az autópálya kisbaráti felüljárójának közelében, törpeakágyepekben [8371/4 B].

Trifolium montanum L.

GTT: Győr: Győrszentiván: Ivánháza-pusztától ÉNy-ra, homoki fehér nyáras tisztásán, homokpusztagyepben [8272/4 C];

IKM: Győr: Kismegyer: a Pándzsa mentén az M1-es autópályánál, üde réten [8372/3 A]; Kismegyeri emlékmű, üde gyepeken [8371/4 B];

CsS: Győr: Gyirmót: az É-D-i gátúttól Ny-ra, útszélen [8371/3 B].
Mindig csak alacsony egyedszámban, általában jobb állapotú gyeptársulásokban.

Valerianella dentata (L.) POLL.

IKM: Écs: Szélső-halom [8472/1 B]; Nyúl: Pótló-dűlő [8372/3 C];

CsS: Győr: Gyirmót: a Rába töltésén többfelé [8371/2 C; 8371/3 B; 8371/4 A].
Parlagokon, jó vízellátottságú, de zavart gyepekben nem ritka.

Veronica austriaca L. ssp. *dentata* (F. W. SCHMIDT)

GTT: Győr: Hecsepuszta: regenerálódó homokpusztagyepben [8272/3 D]; Győrszabadhegy: Kakashegyi-dűlő [8372/1 C];

IKM: Győr: Kismegyer: az egykori vasútállomás mögötti réten [8372/3 A].
Fennmaradására az iparosítás (Hecsepuszta) illetve a mezsgyék feltörése, megszüntetése fokozott veszélyt jelent.

Veronica scutellata L.

CsS: Győr: Gyirmót: a Rába töltése mellett, kiszáradt nádas mocsárban, elszórtan [8371/3 B].

Vicia grandiflora SCOP.

GTT: Győr: a 19-es út szegélyében, Győrszentiván-Kertváros felé [8272/3 C];

PDS: Győrszemere: a falutól ÉK-re, a vasútállomás közelében, nagy számban [8471/1 D], Nagyszentpál [8471/1 B];

CsS: Győr: Újváros, Somos területén lévő kavicsbányató mellett, ruderalis gyomnövényzetben [8371/2 A], a Rába b. p. töltésén, a Pös-dombi kerteknél [8371/2 C].

Az enyhén savanyú talajú Marcal-medencében és a csatlakozó sokoróaljai területeken gyakori, észak felé fokozatosan eltűnik, Győr területén mindössze négy kisebb populációjáról tudunk.

Vulpia myuros C.C.GMEL.

CsS: Győr: a vasúti főpályaudvartól nyugatra, a vasúti átjárónál, 1 példány [8371/2 B].

Köszönetnyilvánítás

KIRÁLY GERGELYnek köszönöm lektori munkáját, építő jellegű kritikái észrevételeit és tanácsait. Közöletlen adataik szóbeli átadásáért hálás vagyok KIRÁLY GERGELYnek és WERNER ERVINnek. A terepbejárásokon alkalomszerűen BARACSI ENIKŐ, PEIMLI PIROSKA és SZUROMI TAMÁS vett részt, segítségüket ezúton köszönöm.

IRODALOM – REFERENCES

- BALOGH L. 2005: *Phytolacca esculenta* VAN HOUTTE Magyarországon. *Flora Pannonica* 3: 135–161.
- BALOGH L. 2009: *Fallopia*. In: *Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok* (szerk.: KIRÁLY G.). Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvalfő, pp. 112–113.
- EBENHÖCH F. 1876: A megye viránya. In: *Győr megye és város egyetemes leírása* (szerk.: FEHÉR I.). Franklin társulat, Budapest, pp. 97–132.
- FEHÉR S. 2007: A sziki sztyepek és mocsarak eredete és fejlődéstörténete DNY-Szlovákiában. *Flora Pannonica* 5: 67–94.
- GÁYER Gy. 1916: Komárommegye virágos növényeiről. *Magyar Botanikai Lapok* 15: 37–54.
- KIRÁLY G., KIRÁLY A. 2003: Az *Agrimonia procera* WALLR. előfordulása Magyarországon. *Flora Pannonica* 2: 7–24.
- KIRÁLY G., HORVÁTH F. 2000: Magyarország flórájának térképezése: lehetőségek a térképezés hálórendszerének megválasztására. *Kitaibelia* 5: 357–368.
- KIRÁLY G. (szerk.) 2007: *Vörös Lista. A magyarországi edényes flóra veszélyeztetett fajai*. Saját kiadás, Sopron, 73 pp.

- KIRÁLY G. (szerk.) 2009: *Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok*. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvalő, 616 pp.
- MAROSI S., SOMOGYI S. 1990: Kisalföld. In: *Magyarország kistájainak katasztere I*. MTA Földr. Tud. Kut. Int. Kiadv., Budapest, pp. 325–376.
- PINKE GY., PÁL R. 2001: Adatok a Kisalföld gyomflórájának ismeretéhez. *Kitaibelia* 6: 381–400.
- POLGÁR S. 1941: Győrmege flórája. Flora Comitatus Jaurinensis. *Botanikai Közlemények* 38: 201–352.
- RIEZING N. 2005: Adatok a Gönyű – Neszmély közötti Duna-szakasz flórájához és vegetációjához. *Botanikai Közlemények* 92: 57–67.
- SCHMIDT D. 2007: A Győr környéki szikesek növényzete. *Flora Pannonica* 5: 95–104.
- SCHMIDT D. 2008: A *Viscum album* L. elterjedése Győr környékén. *Flora Pannonica* 6: 130–131.
- SCHMIDT D., LENGYEL A. 2008: Adatok a Pannonhalmi-dombság flórájának ismeretéhez. *Flora Pannonica* 6: 25–59.
- SCHMIDT D., BAUER N. 2005: Adatok a Kisalföld flórájának ismeretéhez I. *Botanikai Közlemények* 92: 43–56.
- SOÓ R. 1964-1980: *A magyar flóra és vegetáció rendszertani és növényföldrajzi kézikönyve I–VI*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- ZÓLYOMI B. 1931: A Kis-Alföld páfrányairól. *Botanikai Közlemények* 28: 189–191.
- ZÓLYOMI B. 1937: A Szigetköz növényntani kutatásának eredményei. *Botanikai Közlemények* 34: 169–192.

DATA TO THE FLORA OF KISALFÖLD II.

D. Schmidt

University of West Hungary College of Wood Sciences, Institute of Botany
Sopron, Bajcsy-Zs. út 4., H-9400
e-mail: jaurinum@freemail.hu

Accepted: 27 July 2010

Keywords: floristical studies, marshlands, NW-Hungary, *Orchis palustris*, River Rába, sandy grasslands

This paper presents the newer results of floristical studies at the surroundings of Győr in Kisalföld region (NW-Hungary). The field work ran between 2005 and 2010. The purpose of the work was to know particularly the present state of flora and vegetation. From these collection of data it is mentioning the rediscovered locations of *Orchis palustris*, regionally rare and/or phytogeographically important species along the River Rába (*Cnidium dubium*, *Filipendula ulmaria*, *Succisa pratensis* etc.) and some notable taxa from the sandy grasslands area of Kisalföld (*Carex humilis*, *Orchis purpurea*, *Scabiosa canescens* etc.).